

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. III. 38.098/2015/4.szám

A Kúria a dr. Vajda Attila ügyvéd által képviselt (...) felperesnek a (...) jogtanácsos által képviselt Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal alperes ellen eseti gyám kirendelése tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2015. október 20. napján kelt 5.K.27.489/2015/12. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 13. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.27.489/2015/12. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

Kiskorú (...) -t (született: 2009.11.04) a Soproni Városi Bíróság a felperesi édesanyánál helyezte el, az apának kapcsolattartási jogot biztosított, jelenleg azonban már az apának kapcsolattartási joga nincs, mert azt felfüggesztették. Az édesanya a korábbi apai kapcsolattartások után negatív tüneteket ismert fel gyermekén, pszichológusokhoz fordult, akik véleményeikben megállapították, hogy valószínűleg az apa részéről szexuális zaklatást szenvedett el a gyermek. Az édesanya büntető eljárást kezdeményezett a Soproni Rendőrkapitányságon ismeretlen tettes által gyermeke sérelmére elkövetett kiskorú veszélyeztetése miatt, csatolva a pszichológusok véleményeit. Peradat, hogy korábban 2013-ban is volt egy hasonló tárgyban indult büntető eljárás az apa ellen, amely nyomozati szakban bizonyíték hiányában megszüntetésre került. A Soproni

Rendőrkapitányság megkeresésére a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Soproni Járási Hivatal Járási Gyámhivatala mint elsőfokú gyámhivatal a 2015. január 5. napján kelt GY-06C/GYH/40-2/2014. számú döntésével eseti gyámként rendelte ki R.H. ügyvédet a kiskorú részére, a Soproni Rendőrkapitányság vizsgálati osztálya előtt kiskorú veszélyeztetése büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt folyó eljárásban. Az elsőfokú gyámhivatal a döntés indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 4:163. § (2) bekezdésére hivatkozott. A felperes fellebbezett a határozat ellen, amelynek elbírálása során az alperes a 2015. február 16. napján kelt GYC-01/269-3/2015. számú másodfokú határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta. Hivatkozott a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 56. § (2) bekezdésében, és a rendőrkapitányság kérelmében foglaltakra, amelyben eseti gyám kirendelését kérték a kiskorú részére.

A felperes keresetében a közigazgatási határozatok felülvizsgálatát és hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az eljáró hatóságok a tényállást részben, nem a valóságnak megfelelően állapították meg, és abból helytelen jogi következtetést vontak le. A felperes szerint sem jogszabályi alapja, sem lehetősége, sem szükségessége nem volt annak, hogy a kiskorú részére eseti gyámot rendeljenek ki a büntetőeljárásban, mivel saját maga, illetve az általa megbízott ügyvéd is megfelelően el tudta volna látni a gyermek képviselőt. Sérelmezte azt is, hogy az eljáró hatóságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget megfelelően, és nem indokolták meg, hogy az általuk megállapított érdekellentét miben áll. A felperes szerint az alperes megsértette a Ptk. 4:163. §-át, a Be. 56. § (1), (2) bekezdését, a Ket. 50. §-át, és 72. § (1) bekezdés ea) és ec) pontjait. Pontosított keresetében hangsúlyozta, hogy közte és gyermeke között érdekellentét nem áll fenn, a folyamatban lévő büntetőügynek nem ő a gyanúsítottja, a gyanúsított neki nem házastársa, nem élettársa, nem egyenes ágbeli rokona, és a gyanúsított az ő törvényes képviselője alatt sem áll. A Ptk. 4:163. § értelmezésekor nem azt kell nézni, hogy a két szülő között fennáll-e az érdekellentét, hanem a törvényes képviselő szülő, azaz a felperes és a gyermek között fennáll-e. Álláspontja szerint nem logikus a gyámhivatali következtetés, hogy az apa és közte érdekellentét áll fenn, a gyermekük sérelmére az apa által elkövetett bűncselekmény miatt, ezért a felperest meg kell fosztani attól a jogától, hogy a büntetőeljárásra rálátása legyen.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte, és elutasította azt. Ítéletének indokolásában a Ptk. 4:163. § (1) és (2) bekezdésére, a Be. 56. § (2) bekezdésére, a Ket. 50. § (1) bekezdésére hivatkozott. Leszögezte, hogy a felek között nem volt vitatott, hogy felperesi anya feljelentése alapján indult meg először a büntetőeljárás ismeretlen tettes ellen, majd az apa

került meggyanúsításra. A Soproni Rendőrkapitányság értesítése alapján döntött az elsőfokú gyámhivatal arról, hogy a Ptk. 4:163. § (2) bekezdése és a Be. 56. § (2) bekezdése alapján eseti gyámot rendel a kiskorú részére a büntetőeljárásban. Kifejtette a bíróság, hogy a Ptk. 4:163. § (1) bekezdése tételesen meghatározza, amikor a szülő, jelen esetben az anya, mint egyedüli törvényes képviselő nem képviselheti a gyermekét. Észrevételezte ennek kapcsán a bíróság, hogy e bekezdés pontosításra szorulna, mivel nem tünteti fel például a volt házastársat, vagy a másik szülőt. Rögzítette, hogy a másodfokú szerv a 4:163. § (2) bekezdésére alapította döntését. A bíróság osztotta az alperes jogi álláspontját szemben a felperesével, miszerint az érdekellentét mibenlétét, fennálltát általában kell vizsgálni, a jelen ügyben érintett összes személy – az anya, a házastárs, és a kiskorú sértett gyermek vonatkozásában is. Ez alapján a bíróság az alperessel egyezően megállapíthatónak találta az érdekellentét fennálltát. Az a tény, hogy az édesanya tett feljelentést – bár ismeretlen tettes ellen – a rendőrségen, kiskorú veszélyeztetése büntette miatt, a közös kiskorú gyermekük sérelmére, megalapozza azt az érdekellentétet az anya és az apa között, amely a Ptk. 4:163. § (2) bekezdése szabályoz. Így nem volt jogszabálysértő az alperes határozata, amellyel helybenhagyta az elsőfokú gyámhivatali döntést az eseti gyám kirendeléséről.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, azaz az alperesi és az elsőfokú hatósági döntés hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 4:163. §-át, a Be. 56. § (1), (2) bekezdését, a Ket. 72. § (1) bekezdés ea) és ec) pontjait. Hangsúlyozta, hogy a rendőrkapitányság előtt folyó ügynek nem ő a gyanúsítottja, megismételte a keresetében foglalt érvelést. Kifejezetten és nyomatékosan visszautasította azt a megállapítást, hogy a törvényes képviselő elfogultsága miatt a kiskorú érdekét megfelelően képviselni nem tudja. Megjegyezte, hogy az apa és közte sem áll fenn a büntetőeljárásban semmiféle szokatlan, vagy a szokásostól eltérő érdekellentét vagy elfogultság. A büntetőeljárás egy közvádas, hivatalból folyó eljárás, melyet a büntetőeljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező szervek folytatnak le. Ő tehát a büntetőeljárásban gyermekének még ha akarna sem tudna ártani, legfeljebb használni. A gyámhivatali döntésből úgy tűnik, hogy az eseti gyám kirendelésével a gyanúsítottat akarják megóvni a sértett gyermek anyjától azzal, hogy kizáratják abból a törvény biztosította jogából és lehetőségéből, hogy rálátása legyen a büntetőeljárásra. Ez kifejezetten ellentétes a vonatkozó jogi szabályozással, megítélése szerint egy teljesen idegen kirendelt ügyvéd nála jobban nem tudja képviselni gyermeke érdekeit. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 4:163. § (1) bekezdése szerint nem kellett és nem lehetett volna a gyermeknek eseti gyámot rendelni, mert ő házastársa, élettársa, egyenes ági rokona, vagy a törvényes

képviselte alatt álló más személy a gyermekkel szemben ellenérdekű fél nem volt a büntetőeljárásban. Kiemelte, hogy a gyámhatóság és a bíróság nem lehet jogalkotó. Nem mondhatta volna, hogy a Ptk. 4:163. § (1) bekezdése nem sorolja fel azt az esetet, amely jelen esetben megalapozhatná az eseti gyám kirendelését, de szerinte mégis ki kell rendelni, mert jogalkotói tévedés történt. Kifogásolta, hogy a bíróság jogalkotói szerepbe lépett, és a jogi szabályozás hiányából nem azt a következtetést kellett volna levonnia, hogy a jogszabály rossz, és meg kell róni a jogalkotót, hanem azt, hogy a keresete alapos, mivel olyan tényállás alapján rendelték ki eseti gyámot, amely tényállást a jogszabály nem tartalmaz. Önmagában arra a megállapításra, hogy a felperes és az apa korábban házastársak voltak, de elváltak, nem lehet eseti gyám kirendelő határozatot alapítani, mert a jogszabályok ezt az esetet nem írják elő a kirendelést megalapozó okként. További okot pedig a gyámhivatal nem állított, és nem is bizonyított.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, és abból zömmel helytálló jogi következtetést vont le.

Kiemeli a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás során a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése értelmében kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.

Elsődlegesen szükségesnek tartja a Kúria, hogy a jogerős ítélet indoklásából – mint oda nem illőt, a Ptk. 4:163. §-beli szabályozás kritikájára vonatkozó indokolási részt (4. oldal utolsó két bekezdés, 5. oldal első bekezdés második fele) mellőzze. A bíróság jogalkalmazó és nem jogalkotó szerv, a konkrét, egyedi ügy elbírálása során nem jogosult arra, hogy jogszabály tekintetében a jogalkotót illetően kifogásokat, szabályozási hiányosságokat fogalmazzon meg, és szabályozási feltételezésekből vonjon le következtetést. Ennek a jogerős ítéletben helye nem volt. Ettől függetlenül azonban a bíróság jogi érvelése helytállónak minősült, és megalapozott, jogszerű következtetést vont le eljárása eredményeként a ténylegesen rendelkezésére állt adatokból, a keresettel támadott, felülvizsgált gyámhivatali határozatok

jogszerűségére vonatkozóan.

Leszögezi a Kúria, hogy az első- és a másodfokú határozat is a Ptk. 4:163. § (2) bekezdésére hivatkozott, a gyámhivatal döntését ezen jogszabályi előírásra alapította, így a felperesnek az (1) bekezdés tekintetében felhozott aggályai, kifogásai az ügy elbírálása szempontjából relevanciával nem bírtak.

A Ptk. 4:163. § (2) bekezdés szerint ha a gyermek ügyében a törvényes képviselőt gyakorló szülő törvény vagy a gyámhatóság rendelkezése, érdekellentét vagy más tényleges akadály miatt nem járhat el, a gyámhatóság a gyermeknek eseti gyámot rendel.

Ezen törvényi előírás a gyámhatóságot feljogosítja eseti gyám rendelésére, és az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően nem sorolja fel annak kötelező eseteit. A gyámhivatal eljárása során a rendőrkapitányság megkeresése alapján a körülmények feltárása után szükségesnek és indokoltnak tartotta, hogy a büntetőeljárásban a kiskorú képviselőjére eseti gyámot rendeljen ki. Döntését mérlegelési jogkörben hozta meg, ezért annak felülvizsgálatára a Pp. 339/B. §-a volt irányadó. E rendelkezés szerint mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik. A Kúria álláspontja szerint az alperes határozata e kritériumoknak maradéktalanul megfelelt.

A perben rendelkezésre állt adatokból megállapíthatóan a büntetőeljárás a felperesi édesanya feljelentése alapján indult. A rendőrkapitányság eljárása során a Be. 56. § (2) bekezdésének alkalmazási szükségességét találta indokoltnak, nyilvánvalóan ezért fordult megkereséssel az illetékes gyámhivatal felé. A gyámhivatal az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések - Ptk. 4:163. § (2) bekezdés, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 130/A. § (1) bekezdés b) pontja - alapján feltárta és vizsgálta az ügyben irányadó körülményeket, és helytállóan mutatott arra rá határozatának indokolásában, hogy a kiskorú jogainak megóvását minden irányban biztosítani kell, nevezetesen, hogy egy esetleges eljárásban ne válhasson a gyermek valamely joga egy hozzá közel álló személy érdekének eszközévé. Ennek megfelelően helytállóan és jogszerűen vizsgálta a sértett, a feljelentő, és a gyanúsított hármasának viszonyát együttesen, komplexen és intézkedett az eseti gyám kirendeléséről annak érdekében, hogy a kiskorú jogai csorbát ne szenvedhessenek. E körben értelemszerűen nem csak azt vizsgálta a gyámhivatal, hogy az édesanya és a gyermek között fennáll-e érdekellentét, hanem azt is, hogy a két szülő

között fennáll-e. Mivel a büntetőeljárásra tekintettel a szülők közötti érdekellentét egyértelműen megállapítható volt, a gyámhivatal mérlegelési jogkörében jogszerűen értékelte úgy, hogy az eseti gyám kirendelésének szükségessége fennáll. Hangsúlyozza a Kúria, hogy az eseti gyámrendelés a felperes törvényes képviseleti jogát nem akadályozza és nem korlátozza, a gyermek érdekének képviselését ezzel együtt is ő jogosult és köteles ellátni. Az eseti gyám kötelességei közé tartozik a törvényes képviselővel való együttműködés, mint ahogy erre vonatkozóan konkrét adatok is merültek fel az eljárás során.

A Kúria rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megállapíthatónak találta, hogy az alperesi eljárás során a tényállás kellő mértékben feltárásra került, a hatóság mérlegelésének szempontjai egyértelműen kiderültek a határozat indokolásából, a bizonyítékok értékeléséhez részletes és meggyőző erejű indokolást fűzött.

A felperesi érveléssel szemben az eseti gyámrendelést nem a felperes alkalmatlansága indokolta, hanem a rendőrkapitányság megkeresése, és a konkrét ügyben a gyámhivatal által feltárt tények és körülmények. Mindenképp a gyermek érdekét szolgálta, hogy a büntetőeljárás során a gyámhivatal által kirendelt eseti gyám is képviselje, szükségszerű együttműködésben a felperessel és az általa megbízott ügyvéddel. Az eseti gyám személye azonban további garanciát is jelentett a kiskorú érdekeinek védelme tekintetében, egy esetleges felperesi-szülői elfogultság esetén.

Minderre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben, ezért azt - az indokolás fenti módosításával és pontosításával - a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült alperesi perköltség megfizetésére a Kúria a felperest a Pp. 270. § (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles.

Budapest, 2016. február 2.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ákos s.k. bíró